

Universal Declaration of Human Rights - Fon

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

GBETA GBE Ɔ BI TƆN EE ƉƆ XÓ DÓ ACE E GBETƆ ƉÓ KPODO SISI E ƉO NA ƉÓ N'I LE KPO WU E

WEXWLE

Ee nyi ƉƆ hennu Ɖokpo me Ɔ, me ƉokpoƉokpo ka do susu tƆn, bƆ ace Ɖokpo Ɔ we mebi Ɖo bo e ma sixu kan fen kpon é Ɖi meƉesusi jije, hwejiƆzinan, kpodo fifa ni tiin nu weke Ɔ bi e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ nukumamƆ je nume kpodo wangbenu sen ƉeƉee na zƆn bƆ gbetƆ na do tiin nyi le we nƆ ƉƆn alannuwiwa Ɖee nƆ zƆn bƆ gbetƆ nƆ fƆn gu e, lo bƆ nu taji Ɖee hudo gbetƆ Ɔ we nyi ƉƆ gbe e me gbetƆ le ma na nƆ mekannu Ɖo xodƉƆ sin alinu kpodo nuƉiƉi lo bo na tƆn sin adohuhu kpodo ya kpo me é Ɔ,

Ee nyi ƉƆ dandanme we e Ɖo na je hun do sen Ɖee na zƆn bƆ gbetƆ na do tiin nyi le gbƆn aceƉiƉo sin alinu se na zƆn bƆ gbetƆ ma na lin ƉƆ emi Ɖo na Ɖe emiƉee sin mekannu kpo yadonume kpo e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ é Ɖo dandanme bƆ e Ɖo na Ɖe alinu wennyinyi ee Ɖo na tiin nyi Ɖo to ƉokpoƉokpo tentin e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ, Ɖo xwedowema elb me o weke Ɔ bi le vƆ mƆ nu je ace kpo do sisi dodo e gbetƆ Ɖo na Ɖo e, Ɖo meƉesunƆnyinyi kpodo susu e do na xƆ nu gbetƆ e Ɖo ace kpodo sisi sunnu kpodo nyƆnu tƆn kpo na nyi Ɖokpo Ɔ; lo bƆ ye le yalb akƆn bonu nukƆnyinyi ni tiin lo bo na sƆ gbe Ɖagbe zinan gbƆn meƉesunƆsi jije taji ze jijiƆn ayi e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ to ƉokpoƉokpo yi gbe bo na Ɖo sisi nu ace e gbetƆ le Ɖo kpodo meƉesusijije taji kpo Ɖó alƆ Ɖo alome xa to le bi sin kplekple é Ɔ,

Ee nyi ƉƆ linlin Ɖokpo Ɔ ƉuƉo nu ace, sisi kpodo meƉesunƆsi jije gbetƆ tƆn le, we nyi nu taji ee na zƆn bƆ mi na nyi sen elb le e Ɔ,

GbetƆ Ɔ sin kplekple Ɖe gbeta elb tƆn bƆ e na ƉƆ xo do ace e gbetƆ Ɖo na Ɖo kpo sisi e Ɖo na Ɖo n'i é kpo wu. Gbeta elb na nyi su Ɖokpo tawun bƆ gbetƆ le kpo to le bi kpo Ɖo na nyi bonu me bi kpodo tuto e nyi gbetƆ le tƆn le Ɖee gbeta elb Ɖo tame na nugbo le e ni tenkƆn nu sisi ni tiin nu ace kpodo meƉesunƆsi jije gbƆn nunyweyi li xo. MƆ Ɖokpo Ɔ ye Ɖo na tuun sen ene Ɔ le bo na zan ye nugbo tƆn gbƆn tuto e do ayi Ɖo to ƉokpoƉokpome kpodo gbe Ɔ bi me e kpo; ace ene Ɔ kpodo susu ene kpan sin zinan Ɔ kpo nukun mƆ je yene kpo Ɔ Ɖo na nyi nu taji Ɖokpo nu tovi ee sin to Ɖo gbeta elb me e kpodo tovi Ɖee sin to le kpo Ɖo acekpikpa to ene Ɔ le tƆn glƆ e.

Gbetaken 1

Ace, susu kpo sisi Ɖokpo Ɔ kpo we gbetƆ bi Ɖo Ɖo gbewiwa tƆn hwenu; ye Ɖo linkƆn bƆ ayi yetƆn me kpe lo bƆ ye Ɖo na do alƆ yeƉee Ɖi nƆvinƆvi ƉƆhun.

Gbetaken 2

Me ƉokpoƉokpo sixu tuun ƉƆ ace, su su kpo sisi Ɖee kpo xo e ƉƆ Ɖo gbe ta elb me Ɔ nyi eƉesunƆ sin nu ma Ɖe nuƉe kpo Ɖi: akƆta, sun nu, nyƆnu, gbe e nƆ do e, sinsen, nu e lin do toxo wu e, alo linlin Ɖevo see b'e nyi to metƆn le alo gbe tƆ le tƆn, ƉƆkunjiƉe, lee e ji me gbƆn e kpodo nu ƉevoƉevo ne le kpan.

MƆ Ɖokpo Ɔ, e Ɖo na kƆn do tuto ee e ze jijiƆn ayi Ɖo to e me e gosin e wu Ɖo toxoƉiƉo sin alinu, sen e ji to Ɔ jijiƆn e kpodo sen gbe Ɔ tƆn Ɖee ƉƆ nu do to Ɔ nu e we a, Ɖó to ene Ɔ ko je eƉee si alo e kpo Ɖo mekannu, alo acekpikpa tƆn ma yi haƉéji wu a.

Gbetaken 3

Gbetɔ ɔokpoɔokpo ɔo na mɔ gbɛ bo nɔ eɔesu si lo bo na lɛ nyi eɔee.

Gbetaken 4

E sɔ ɔo na hɛn mɛɔe ɔo mɛkannu alo mɛɔe ǎ; mɛkannuninɔ kpodo mɛɔe kpo ɔo alo lɛ bi mɛ ɔ sɔ ɔe ǎ.

Gbetaken 5

Gbetɔwikukɔn alo ya ɔo nu mɛ kpodo adakacomɛwu kpo sɔ ɔo na ɔe ǎ.

Gbetaken 6

Gbetɔ ɔ nusisi wɛ ɔo na nyi ɔo fi bi.

Gbetaken 7

Acɛ ɔokpo ɔ wɛ mɛ bi na ɔo lo bo na nɔ nyi sɛn ɔokpo ɔ; mɔ ɔokpo ɔ mɛɔe na yi gbɛ nu walɔ e na ɔe mɛ kpo alo ɔee nyi wuɔozɔnumɛ tɔn kpo e lo bo na wa gba sɛn e ɔo ɔo fi e ǎ.

Gbetaken 8

Enyi mɛɔe mɔ ɔo e yi acɛ e nyi etɔn bɔ sɛn dodo ee ɔo nu ɔo to tɔn nu ɔ n'ɛ ɔ, e hɛn ɔ e na ylo hwe ɔo to tɔn mɛ.

Gbetaken 9

E ɔo na ya mɛɔe sin to tɔn mɛ alo e na wli i alo e na su i ɔo ganmɛ ɔo nuɔe kpoun wu ǎ.

Gbetaken 10

E ɔo dandanmɛ bɔ e na se nu ee mɛɔe wa ɛ ɔo hwɛɔɔɔsa ɔo togumɛ kpa a kwɛɔɔɔsa enɛ ɔ wɛ ɔo na ɔo acɛ e nyi etɔn lɛ ɛ kpodo nu ɛ ɔe na wa lɛ ɛ kpo; mɔ ɔokpo ɔ fi enɛ ɔ wɛ e na ɔo nu e wu e ylo hwe ɛ ɛ ɔe.

Gbetaken 11

1. Mɛ e e vɛ nu nyanyaɔe ɔo ɛ na to ɔo yi tɔn yi wɛ hwe bɔ e na ba ɔo nu lee nu lɛ yi gbɔn e cobo na ylo ɛ ɔo hwɛnukɔn; cobonu e ka na ɔo hwe ɔo e e ɔ, e ɔo na n'ɛ mɛ e na sixu hwɛnnɛ ɔo hwɛnukɔn e.

2. Enyi nu e mɛɔe wa ɔ'ayi ɛ ma nyi nu e na sa sɛn ɔo mɛ ɔo hwe enɛ nu ɔi lee sɛn ɛ ji tɔ ɔ alo gbɛ ɔ jijnɛ ɛ ɔo gbɔn ɛ a ɔ, ɛ ɔo na sɛn gan tɔn ǎ.

Gbetaken 12

E ɔo na ba ɔo nu mɛ ɔi lee jlo mɛ gbɔn e gbɔn xo e kun kpla. Gbezinzan mɛtɔn, hɛnnu mɛtɔn, xɔ mɛtɔn alo wɛn mɛtɔn lɛ ɛ ǎ. Mo ɔokpo ɔ e ka ɔo na ɔo winnya mɛ bo lɛ kɔn wi mɛtɔn ǎ. Acɛ e nyi gbɛtɔ tɔn e ɔo hwɛn mɛ ɔo ali enɛ ɔ nu.

Gbetaken 13

1. Fi e jlo mɛɔe ɔ wɛ na nɔ gbɔn bo na lɛ ze nɔtɛn e jlo e ɔ ɔo toɔemɛ.

2. Mɛɔe ɔo jlo tɔn ɔ ɛ sixu bɛ agban sin to ɔebu mɛ ɔi to tɔn mɛ ɔohun. E jlo e ɔ, e sixu lɛ lɛ kɔ wá xwé.

Gbetaken 14

1. Enyi ɔ́o e ɔ́o gbeya do nu mɛde wɛ kaka bɔ ku hwɛn wan d'e mɛ ɔ́, ɛ́ hɛn ɔ́ ɛ́ na hɔ́n yi to ɔ́evome bɔ e ɔ́o na yi i ɔ́o fi enɛ.

2. Amɔ́ enyi e mɔ́ ɔ́o mɛ ɔ́ jɛ sɛnmɛ nugbo alo e tɛ afɔ́ sɛn e ji gbɛ́ e to lɛ bi kplekple sɔ́ jujɔ́n ayi ɛ́ ji e ɔ́, ɛ́ sɔ́ ɔ́o aɛ bɔ e na yi i dandan ɔ́o to ɔ́evome ă.

Gbetaken 15

1. Gbetɔ́ bi ɔ́o aɛ bo na nyi toɔ̀ɛ sin vi.

2. E sixu hugan mɛde bo de e sin tovikɛnmɛ ă; mɔ́ ɔ́okpo ɔ́ ɛ́ hɛn ɔ́ e na zé eɔ́ee zé ji nu to ɔ́evo.

Gbetaken 16

1. Enyi sunnu kpo nyɔ́nu kpo ɔ́o wyanwyanxwe ɔ́, ye hɛn ɔ́, ye na da yeɔ́ee bo dè hɛnnu yetɔ́n. Akɔ́ta yetɔ́n, to yetɔ́n, alo sinsɛn yetɔ́n ɔ́o na gbɛ nú ye ă. Aɛ ɔ́okpo lɛ wɛ ye ɔ́o ɔ́o yeɔ́eedida hwenu kpɔ́nnunɔ́ yetɔ́n alo yeɔ́eejodo hwenu.

2. Cobonu gbetɔ́ ɔ́o ná dà ɔ́o ɔ́, jlo yetɔ́n mɛ nu wɛ ɛ́ ɔ́o na nyi.

3. Hɛnnu wɛ nyi sosyɛn nú gbetɔ́ sin togun; lobo togun enɛ ɔ́ kpodo aɛkpikpa to ɔ́ tɔ́n kpan ka ɔ́o na jɛ hun do jĩ tɔ́.

Gbetaken 17

1. Gbetɔ́ bɪ, mɛ e ɔ́o ee ɔ́okponɔ́ ɛ́ alo ɛ́e ɔ́o gbɛ kplekpleɔ́emɛ e, ɔ́o na ɔ́o aɛ do nudeji.

2. Nũ ɛ́ nyi ɛ́tɔ́n ɔ́ mɛde sixu tafu i ɔ́u bo yi ɔ́o asi tɔ́n ă.

Gbetaken 18

Gbetɔ́ bi ɔ́o aɛ bo na lɛn nu nu ɛ́ jlo e kpɔ́n bo d'ayimɛ lobo lɛ sɛn nu e jlo e. Aɛ enɛ ɔ́ wɛ zɔ́n bɔ tɔ́n lɛ lɛ ɔ́o togunmɛ alo kwɛnkwenmɛ gbɔ́n alɔ́kpa lɛ bi mɛ ɔ́i: nunyeyiyi, walɔ́ kpo yehwɛ sin alinu kpo.

Gbetaken 19

Gbetɔ́ bi ɔ́o aɛ bo na lin nũ ɛ́ do nuwu bo ka na ɔ́o xo; hũn mɛde ɔ́o na van nukun ɔ́o mɛde ă. Mɔ́ ɔ́okpo ɔ́, mɛ bi ɔ́o aɛ bo na se bo jlá nũ ɛ́ ɔ́o jije wɛ ɔ́o to ɔ́ mɛ kpo togudo lɛ ɛ́ kpo. E hɛn wlenwin ɔ́ebu ɔ́, ɛ́ na ba bo do se na.

Gbetaken 20

1. Gbetɔ́ bĩ ɔ́o aɛ bo na yi kplé. Lobo na lɛ do gbɛ́ ɛ́ ma na dɔ́n hunnyahunnya wa ă e.

2. E sixu sɔ́ mɛde do gbɛdemɛ gannu gannu ă.

Gbetaken 21

1. Gbetɔ́ bĩ hɛn ɔ́, ɛ́ na ɔ́o alɔ́ nu to tɔ́n bonu ɛ́ na do yi nukɔ́n. Eye ɔ́esu hɛn ɔ́ ɛ́ na nɔ́ nukɔ́n nu nuwi wa enɛ alo ɛ́ na ɔ́e mɛ bɔ ɛ́ na nɔ́ do tɔ́n mɛ.

2. Aɛ ɔ́okpo ɔ́ wɛ mɛ bi ɔ́o bo na do wa axɔ́suzɔ́ ɔ́o to tɔ́n mɛ.

3. Jlo to ɔ́ tɔ́n wɛ nyi linlin dodo e ji to ɔ́ sin aɛkpikpa junjɔ́n e. Jlo enɛ ɔ́, e na ze wema na ɔ́o xwiji, do sɛndéji bɔ ahizi na tɔ́n d'emɛ ă. Mɔ́ ɔ́okpo ɔ́, nuwiwa enɛ ɔ́, e na nɔ́ blo e do hwe tɔ́n nu. Wema enɛ ɔ́, e sixu nɔ́ yɛmɛ bo sɔ́ alo e lɛ sixu sɔ́ ɔ́o togunmɛ lee e na blo gbɔ́n bo ayi na j'ayi nu wemazetɔ́ lɛ e.

Gbetaken 22

Gbetɔ bɪ ɔ, togundeme we é de. Ene ɔ wu o, nuɔ na do tagba n'i ɔ akwelinu, lanme na ɔ ganji k kpodo nunywe na ɔ kpo sin alinu ă; nu ene ɔ we na zɔn bɔ é na tɔn nyi. Amɔ kan e van we to ɔ de e kpodo nuwadokpo e ɔ todeetoɔee kpan sin tentin gbɔn tuto e ze ɔ te é kpo to ɔ sin ɔkun le kpo we na zɔn bɔ e na mɔ.

Gbetaken 23

1. Gbetɔ bi ɔ na wa azɔ. Azɔ e ja jlo é we é na wa; sen ɔkpo ɔ we na ɔ nu do me bi nu lobo é ka do na ɔ azɔgba ă.
2. Azɔ e meɔe wa é sin akwe we na ɔ.
3. Meɔe wa nuɔ ɔ, é na yi nuɔ d'enu dandan. Ene ɔ we na zɔn bɔ e na mɔ nu e na do hen hennu tɔn na é. E hwedo e ɔ, gbetɔ sin togun ɔ na ɔ alɔ nu i ɔ ali ɔvonu.
4. Gbetɔ bi ɔ ace bo na ɔ azɔjigbe alo é hen ɔ é na ɔ gbe mɔhun ɔee na sixu glɔn nyɔna tɔn le n'i eme.

Gbetaken 24

Gbetɔ bɪ ɔ ace bo na ɔ gbɔjehwe nu kpodo ayiɔed'ayi sin hwenu kpan Ganxuxo nabiɔe we é ɔ na wa azɔ na. E ɔ na yi azɔgbɔje hwehwe bɔ gbɔje ene me ɔ, e ka ɔ na ɔ sun akwe e.

Gbetaken 25

1. Gbetɔ bɪ ɔ na na ɔ nu e na zɔn bɔ é na hwlen eɔee gan ɔ azɔnsi e; lobo na jla nunɔme eɔee tɔn kpo do hennu tɔn kpan ɔ; taji ɔ, ɔ nuɔɔɔulinu, avɔdudolinu xɔ e me é na ɔ é sin alinu, azɔn gblegbelinu. Mɔ ɔkpo ɔ, é ɔ na mɔ alɔdo ɔ do azɔmamɔ hwenu, asukuku alo asikuku xɔme nunɔ hwenu, kpukpoxɔme kpodo hwe e nu e ma ɔ sixu wa nɔ bo mɔ nu ă é bɪ kpan.
2. Vijiji kpo yɔkpɔvume nunɔ kpo bɪ ɔ na mɔ kpatakiɔ. Alɔwliwi kpo ɔ vi e ma da asu cobo ji ă le e bi we ɔ ace ɔkpo ɔ ɔ xe nya ɔ yeji sin alinu.

Gbetaken 26

1. Gbetɔ bɪ ɔ ace nɔ wemakplɔnkplɔn bɔ wemakplɔnkplɔn ka do na byɔ kwe zinɔn ă; hun nuɔnnu we é ɔ na nyi. E ɔ na ɔ kplɔn kleunde vɔvɔ ene ɔ dandanme we é ɔ. Alɔlyenɔ kpo alɔnnunɔ kpaa kpo ɔ na vun kan kpé to ɔ me. Wemakplɔnyiji nu alɔ vɔ ɔ, me bi nɔ we é ɔ na nyi, bɔ e kan na xwedo lee e je xa me ɔkpoɔkpo gbɔn e.
2. Wemakplɔnkplɔn ɔ gbetɔ sin nukɔnyiwi we é na ba; bo na ɔ gbetɔ sin ace le yi nukɔn bo je hun ɔ yě ji. E ɔ ná zɔn bɔ mɔjeme kpo nuwadokpo kpo hwesɔkeme kpo ná tɔin xɔntɔn sin walɔ na tiin, bɔ to e ɔ bu le e sín gbě ɔ na yi nukɔn bɔ fifa na tiin nɔ gbe ɔ bɪ.
3. Vito, vino le we ɔ na ɔ nyi kplɔn e vi yetɔn le na yi é.

Gbetaken 27

1. Gbetɔ bi ɔ ace bo ná ɔ alɔ nu tonunywe le bi; me bi ɔ na mɔ mɔ ɔagbe e ɔ alɔlyenme bo na zan mɔ ɔkpo ɔ, é na ɔ so nɔ nukɔnyi yi nunyɔ tɔn bo na sixu mɔ nyɔna e ɔ'e me le é ɔ.
2. Nu e na tɔn sin nu e meɔe gba tame bo blo é ɔ, me ɔ tɔn we e ɔ na nyi; b'e na je hun do nu tɔn ji ɔ nujinjanlinu we à, wemawlan wlan sin alinu we à, alo alɔlyen zɔwiwa sin alinu.

Gbetaken 28

Gbetɔ bɪ ɔ na ba tuto gbɔn nukɔnyiwi hennu e me ɔ e kpodo gbe ɔ bɪ kpan sin alinu bonu ace, sisi kpo jlokokonunɔ e xɔ e ɔ ɔ wema elɔ me ɔ ni ɔ xwiji.

Gbetaken 29

1. Togun e me gbeto de e bo nukon yiya ton kpo nyona ton kpo na ton sin me e ɔ, e do na do nunomede le do wu ton.
2. Do ace e gbeto do le sin zinzan kpo nuna ton kpo me ɔ, me dokpodokpo do na ba jle na bo na nyi sen e na zon bo e ma na te afɔ ace nzo ton ton le kpo jlokokonunɔ ton ton le ji kpo ji ɔ e di lee mesisi sin kpon byɔ gbɔn e, tuto e ji to ɔ de kpo togun bi kpaa gbeto le ton sin nunome byɔ gbɔn e.
3. Ace, sisi kpo jlokokonunɔ ene le do na xwedo su kpodo linlin to ee do bu le ton.

Gbetaken 30

Yode, kplekplede, gbeto godokponde na yi huzu nu e do do wema elo me e do alo ton ji bo na mo ten bo de walode alo ayide ton ee na zon bo e na mo ten bo do kpo ace, sisi kpodo jlokokonunɔ ee xo e do do fi e bo hen gba ɔ.
